

ม.
๑๗

หลักกฤษฎี

ประณามและมัธยมพณิชยการ

ช อ ง

กระทรวงธรรมการ

DCID LIBRARY

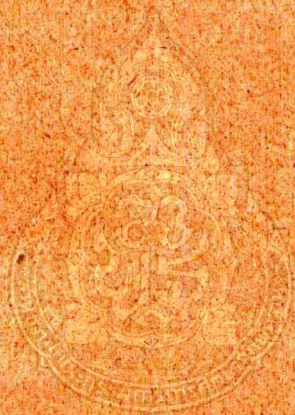
0000032232

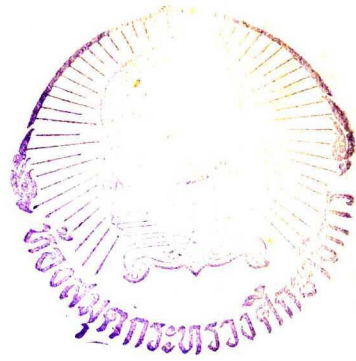
ค 378

ค 3234

ค 3

พ. ศ. ๒๔๗๒

หลักสูตร

ประถมและมัธยมพณิชยการ

ของ

กระทรวงธรรมการ

พ. ศ. ๒๔๓๒

วันที่
เลขทะเบียน ๗ 15459 ค.3
เลขเรียกหนังสือ ๗ 398 ค3234

(สำเนา)

ประกาศกระทรวงธรรมการ

เรื่องให้ใช้หลักสูตร ประถม และ มัธยม พณิชยการ

ด้วยตั้งแต่ได้ประกาศใช้หลักสูตร พณิชยการ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๔ เป็นต้นมา การศึกษาแผนกนี้ได้เจริญก้าวหน้าและมีจำนวนนักเรียนมากขึ้นเป็นลำดับ บัดนี้ถึงเวลาอันสมควรที่จะแก้ไขหลักสูตร พณิชยการให้ได้ผลดียิ่งขึ้น จึงได้ออกหลักสูตรใหม่สำหรับใช้ตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป. ให้กรมวิสามัญศึกษาทำการให้เป็นไปตามหลักสูตรนี้.

ประกาศมา เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๑

(ลงพระนาม) ธานินทร์ มหาอำมาตย์เอก
เสนาบดี

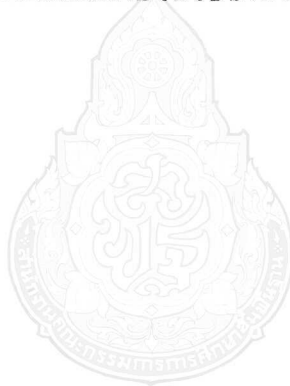
อัตราเวลาเรียนในสัปดาห์หนึ่ง

(อัตราที่กำหนดนี้ครูอาจผ่อนผันสั้นยาวได้ตามสมควร)

วิชา	ประถมพณิชยการ			มัธยมพณิชยการ		หมายเหตุ
	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	
จรรยา	๑	๑	๑	๑	๑	สอนนอก เวลาเรียน
ภาษาไทย	๕	๔	๓	๒	๒	
ภาษาอังกฤษ	๕	๕	๕	๔	๔	
ภาษาจีน	๓	๓	๓	๓	๓	
เลขวิธ	๔	๔	๓	๓	๒	
ภูมิศาสตร์	๑	๒	๒	๒	๒	
วิทยาศาสตร์และสุขวิทยา	๑	๑	๑	๑	๑	
การบัญชี	—	—	๒	๓	๓	
วิชาการค้าขาย	๑	๑	๑	๑	๑	
กฎหมายพาณิชย์	—	—	๑	๑	๑	
ชวเลข	—	—	—	๑	๒	
การพิมพ์ดีด	—	—	—	—	—	
วาดเขียน	๑	๑	—	—	—	
พลศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	
(รวมทั้ง วิชา ลูกเสือ)						
รวม	๒๓	๒๓	๒๓	๒๓	๒๓	

คำชี้แจงเพิ่มเติม

- ๑) ประชุมสั่งสอนสวดมนต์ไหว้พระ และ ฟังเทศน์
(สำหรับ พุทธศาสนิก) กับ การฝึกหัดกีฬาต่างๆ
ให้ ใช้นอกเวลาที่กำหนดข้างบนนี้.
- ๒) ประถม พณิชยการ ปีที่ ๑ เทียบเสมอชั้นมัธยม
ปีที่ ๔ (สามัญศึกษา) ในวิชาสามัญ. ชั้นอื่นๆ
ถัดนั้นขึ้นไปก็เทียบชั้นมัธยม (สามัญศึกษา) สูง
ขึ้นโดยลำดับในวิชาสามัญทำนองเดียวกัน.

วิชา	ชั้น	รายการที่ต้องสอน
๑. จรรยา	ประถมปีที่ ๑ ประถมปีที่ ๒ ประถมปีที่ ๓ มัธยมปีที่ ๑ มัธยมปีที่ ๒	เทียบเสมอหลักสูตรชั้นมัธยมสามัญปีที่ ๔ เทียบเสมอหลักสูตรชั้นมัธยมสามัญปีที่ ๕ เทียบเสมอหลักสูตรชั้นมัธยมสามัญปีที่ ๖ เทียบเสมอหลักสูตรชั้นมัธยมสามัญปีที่ ๗ เทียบเสมอหลักสูตรชั้นมัธยมสามัญปีที่ ๘
๒. ภาษาไทย	ประถมปีที่ ๑ ประถมปีที่ ๒ ประถมปีที่ ๓ มัธยมปีที่ ๑ มัธยมปีที่ ๒	เทียบเสมอหลักสูตรชั้นมัธยมสามัญปีที่ ๔ เทียบเสมอหลักสูตรชั้นมัธยมสามัญปีที่ ๕ เทียบเสมอหลักสูตรชั้นมัธยมสามัญปีที่ ๖ } เทียบไม่สูงกว่าหลักสูตรชั้นมัธยม สามัญตอนปลาย
๓. ภาษา อังกฤษ	ประถมปีที่ ๑	ก. <u>อ่าน</u> อ่านประโยคสามัญได้อย่างชัด เจน และแปล ถ้อยคำสำนวนจาก หนังสือที่กำหนดให้เป็นภาษาไทย. ข. <u>สนทนาโต้ตอบ</u> แต่งประโยคง่ายๆ เกี่ยวกับความเป็นไปของนักเรียนและ การงานในชั้น เช่น เรื่องโรงเรียน ห้อง เรียน สนามเล่น วัด ถนน บ้านและ ครอบครัว อวัยวะของร่างกาย เครื่อง

วิชา	ชั้น	รายการที่ต้องสอน
	ประถมปีที่ ๒	นั่งห่ม รถไฟ รถยนต์ ดวงดาวในท้องฟ้า สัตว์เลี้ยงและสัตว์เลี้ยงป่า. ก. <u>แต่ง</u> แต่งประโยค ใช้คำที่เลือกให้บรรยาย ความ จากภาพ เช่น ที่เห็น ในห้องเรียน หรือหนังสือเรียนได้อย่างสามัญ. ง. <u>ไวยากรณ์</u> สัมพันธ์อย่างง่าย ให้เข้าใจความหมายของคำนาม กริยา คุณศัพท์ และ กริยา วิเศษณ์กับข้อความสั้น จากประโยคง่ายๆ ได้. จ. <u>แปล</u> แปลประโยคภาษาอังกฤษซึ่งยากง่ายเสมอหนังสืออ่านให้เป็นภาษาไทย และ แปลประโยคภาษาไทยอย่างสามัญเป็นภาษาอังกฤษ. ฉ. <u>เขียนตามคำบอก</u> จากหนังสืออ่าน. ก. <u>อ่าน</u> อ่านให้ชัด อักษร และ ถ้อยคำได้คล่อง พอสมควร, และ เน้นเสียงหนักเบาได้ถูกต้อง. สามารถแปลถ้อยคำ และ สำนวน ในหนังสืออ่าน

วิชา	ชั้น	รายการที่ต้องสอน
		เป็นภาษาไทยได้. ข. <u>สนทนาโต้ตอบ</u> ตอบคำถามง่ายๆ อันเกี่ยวแก่ความเป็นไปประจำวัน. ค. <u>ท่องบทกลอน</u> ให้จำได้เท่าที่กำหนด ให้ไม่เกินกว่า ๓๐ บรรทัด และถอด คำ ประพันธ์ ใน บท กลอน นั้น ๆ เป็น ภาษาอังกฤษอย่างง่าย. ง. <u>แต่ง</u> แต่ง ประโยค ใช้คำที่เลือกให้ แปลงประโยค กรรตุ วาจ เป็น กรรม วาจก ทำแบบฝึกหัดง่ายๆ ในการ เปลี่ยนเลขใน (Direct Speech) เป็นเลขนอก (Indirect Speech) และเลขนอกเป็นเลขใน. จ. <u>ไวยากรณ์</u> สัมพันธ์และกระจายอย่างง่าย ฉ. <u>แปล</u> อย่างเดียวกับประถมปีที่ ๑ แต่ ยากขึ้น. ช. <u>เขียนตามคำบอก</u> จากหนังสืออ่าน. ก. <u>อ่าน</u> } เช่นเดียวกับชั้น ข. <u>สนทนาโต้ตอบ</u> } ประถมปีที่ ๒ แต่

ประถมปีที่ ๓

วิชา	ชั้น	รายการที่ต้องสอน
		ยากขึ้น. ค. <u>ท่องบทกลอน</u> ตามที่กำหนดให้ <u>ไม่ต่ำกว่า ๔๐ บรรทัด.</u> ง. <u>แต่ง</u> เขียนเค้าเรื่องเพื่อให้อ่านหรืออ่านให้ฟัง <u>๒ ครั้ง</u> เป็นภาษาอังกฤษ. เขียนจดหมายง่าย ๆ ในเรื่อง ค้าขาย เช่น <u>สั่งของหรือถามราคาซื้อขาย</u> เป็นต้น. จ. <u>ไวยากรณ์</u> สัมพันธและกระจายสามัญ ประโยค สักรประโยค และอเนกัตถ ประโยค. ฉ. <u>แปล</u> แปลประโยคที่ยากพอควรจากหนังสืออ่านภาษาอังกฤษให้เป็นภาษาไทย และแปลภาษาไทยบางเรื่อง เช่น ที่ปรากฏ ในหนังสือพิมพ์ มีแจ้งความการค้าขาย และประกาศราชการบางเรื่อง เป็นต้น. ช. <u>เขียนตามคำบอก</u> จากหนังสืออ่าน และจากหนังสือที่ไม่เคยเห็นเพียงง่าย ๆ.

วิชา	ชั้น	รายการ ที่ต้องสอน
	มัธยมปีที่ ๑	ก. <u>อ่าน</u> อ่านชุดอักษรละอียดคำได้คล่อง พอสมควร และเน้นเสียงหนักเบาให้ ถูกต้องในหนังสือที่กำหนดให้ กับ บรรยายความที่อ่านเป็นภาษาอังกฤษ ได้. ข. <u>สนทนาโต้ตอบ</u> ได้คล่องพอสมควร. ค. <u>ท่องบทกลอน</u> ซึ่งผู้มิชื้อเสียงได้ร้อย กรองไม่ต่ำกว่า ๕๐ บรรทัด. ง. <u>แต่ง</u> เขียนเค้าเรื่องที่อ่านหรือได้ฟัง แล้วเป็นภาษาอังกฤษ และแต่งเรื่อง ง่ายๆ เช่นที่เกี่ยวแก่พลิชัยการเป็นต้น. แต่ง จดหมายโต้ตอบ ในเชิง คำ ขาย. จ. <u>ไวยากรณ์</u> สำหรับชั้นนี้ให้หนักไปใน ทางทั่วไป ที่จะช่วยภาษาอังกฤษ ให้ดีขึ้น ซึ่งไม่เกี่ยวแก่แบบฝึกหัด ตามตำราเรียน. ฉ. <u>แปล</u> เช่นเดียวกับชั้นประถมปีที่ ๓ แต่ยากขึ้น.

วิชา	ชั้น	รายการที่ต้องสอน
	มัธยมปีที่ ๒	(แบบแต่งจดหมายในหนังสือ Pittman's Commercial Letter writer เป็นตัวอย่างที่ดีควรแปล). ข. <u>เขียนตามคำบอก</u> จากหนังสืออ่าน และหนังสืออื่น ที่ยากพอปานกลาง. ก. <u>อ่าน</u> อ่านอักขระถ้อยคำชัดเจนและ คล่องแคล่วดี และเน้นเสียงหนักเบา ให้ถูกต้อง. อ่านเรื่องที่ยังไม่เคยเห็น ที่ยากพอ สมควร และบรรยายเค้าเรื่องทีอ่าน แล้วเป็นภาษาอังกฤษได้. ข. <u>สนทนาโต้ตอบ</u> ในเรื่องสามัญได้ดีพอสมควร. ค. <u>ท่องบทกลอน</u> ของเชกสเปียร์ ที่ กำหนดให้ไม่ต่ำกว่า ๖๐ บรรทัด. ง. <u>แต่ง</u> เรียงความ และเขียนจดหมาย เรื่องพลีชีพการได้ดีพอสมควร. จ. <u>แปล</u> เช่นเดียวกับชั้นมัธยมปีที่ ๑ แต่ ยากขึ้น.

วิชา	ชั้น	รายการที่ต้องสอน
		ฉ. <u>เขียนตามคำบอก</u> จากหนังสืออื่นที่ยากพอสมควร นอกจากหนังสืออ่านที่กำหนดให้.
๕. ภาษาจีน (แต่จิว)	ประถมปีที่ ๑	ท่อง จำ และรู้วิธีผสมของอักษรจีนได้ไม่ต่ำกว่า ๖๐๐ คำ.
	ประถมปีที่ ๒	แต่งและพูดประโยคสามัญในภาษาจีน. ท่อง จำ และรู้วิธีผสมของอักษรจีนได้ไม่ต่ำกว่า ๑,๔๐๐ คำ. สนทนาโต้ตอบใน ประโยคสามัญได้พอสมควร.
	ประถมปีที่ ๓	ท่อง จำ และรู้วิธีผสมของอักษรจีนได้ไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ คำ. สนทนาโต้ตอบ เรื่องกิจธุระสามัญได้.
	มัธยมปีที่ ๑	ท่อง จำ และรู้วิธีผสมของอักษรจีนได้ไม่ต่ำกว่า ๓,๕๐๐ คำ. เขียนจดหมายสามัญ ลงบัญชีรายวัน และเขียนใบเสร็จในภาษาจีนได้. สนทนาโต้ตอบ เรื่อง สามัญได้คล่องแคล่วพอสมควร.

วิชา	ชั้น	รายการ ที่ต้อง สอน
	มัธยมปีที่ ๒	ท่อง จำ และรู้วิธีผสมของอักษรจีนได้ไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ คำ. เขียนจดหมายสามัญและอ่านเรื่องในหนังสือพิมพ์จีนได้. สนทนาโต้ตอบ เรื่อง สามัญได้ คล่องพอสมควร.
๕. เลขวิธี	ประถมปีที่ ๑ ประถมปีที่ ๒ ประถมปีที่ ๓ มัธยมปีที่ ๑	บวกลบคูณหาร มาตราเงินสยามและอังกฤษ เศษส่วนและทศนิยม มาตรา เมตริก (ทางยาว, น้ำหนักและเนื้อที่) โจทย์อย่างง่าย. มาตราเมตริกจบบริบูรณ์และโจทย์ ฝึกหัด บัญญัติไตรยางค์ การวัดทางยาว, น้ำหนัก และเนื้อที่ของอังกฤษ วิธีหาเนื้อที่ (รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสและพื้นผ้า) คัดเงิน ตามอัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบัน. เทียบส่วนร้อย ดอกเบี้ยขั้นเดียว กำไรและขาดทุน กรณณฑ์ หาเนื้อที่รูปสามเหลี่ยมและสี่เหลี่ยม เทียบราคาเงินบาท เปาณตุ สเตอร์ลิง ดอลลาร์ รูปี กิลเดอ์ แฟรงก์ มาร์ก ฯลฯ

วิชา	ชั้น	รายการที่ต้องสอน
	มัธยมปีที่ ๒	วิชาดอกเบญจรงค์ชั้น (เพียงหาดอกเบญจ) คิดเทียบส่วนร้อยละ สดอกสุและแซร์สุ ห็นส่วน คิดเนื้อที่ลูกบาศก์
๖. ภูมิศาสตร์	ประถมปีที่ ๑	ลักษณะภูมิประเทศของสยาม โภค ทรัพย์ในทางแร่ธาตุ สัตวนิกรและพืชพรรณ. เขียนแผนที่อ่าวสยาม สายลำน้ำเจ้า พระยาและแควพอเป็นเค้า.
	ประถมปีที่ ๒	ลักษณะ การปกครอง ของ สยาม โดย ละเอียด การรถไฟและโทรเลขในสยาม เงินรายได้ของสยาม เขียนแผนที่แสดงทางรถไฟสยาม.
	ประถมปีที่ ๓	หัวข้อสังเขปเรื่องลักษณะภูมิประเทศ และการปกครองของสหรัฐอเมริกา และ สเตรตส์ เสตตุลเมนตุส พม่า อินเดีย อินโดจีน ฝรั่งเศส จีนและญี่ปุ่น ความ สัมพันธ์ระหว่างสยามกับประเทศเหล่านี้. ให้สามารถเขียน แผนที่ประเทศที่ กล่าวแล้วพอเป็นเค้า เพื่อแสดงเมืองท่า และทางเดินสินค้าติดต่อกับกรุงเทพฯ.

วิชา	ชั้น	รายการที่ต้องสอน
	มัธยมปีที่ ๑	หัวข้อ สังเขป เรื่อง ลักษณะภูมิประเทศ และการปกครองของอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี สกัณฑ์เนเวีย ความสัมพันธ์ทางการค้าขายระหว่างสยามกับประเทศเหล่านั้น. คลองใหญ่ๆ ของโลก เช่น คลองสุเอซ, ปานามา, แมนเชสเตอร์, ชิปปะนาล, คีล เป็นต้น. ทางรถไฟใหญ่ของโลก เช่น ทรานส์ไซเบียร์เรียน, คะเนเดียน ปาซิฟิก, ยูเนียน ปาซิฟิก, และทางรถไฟจากเคปถึงไคโร เป็นต้น. เขย่น แผนที่คลอง และทางรถไฟเหล่านั้นพอเป็นเค้า.
	มัธยมปีที่ ๒	หัวข้อ สังเขป เรื่อง ลักษณะภูมิประเทศ และการปกครองของสหปาลีรัฐอเมริกา และความสัมพันธ์ในทางค้าขายระหว่างสยามกับสหปาลีรัฐอเมริกา โลกทรัพยากรของโลกในเชิงค้าขาย ทางเดินสินค้าสายใหญ่ในคาบสมุทร ทางเดินสินค้าสายใหญ่โดยสัตว์พาหนะ

วิชา	ชั้น	รายการที่ต้องสอน
		ประวัติการเดินทางโดยชลมารคของวาสโก ดะ กามา, โกลัมบัส, มาเจลลัน, กับต้นยุค เขียนแผนที่ทางเดินสินค้าสายใหญ่ ในคาบสมุทร.
๑. วิทยา ศาสตร์ และ สุขวิทยา	ประถมปีที่ ๑ ประถมปีที่ ๒	ให้รู้ ธรรมชาติเบื้องต้น เช่นอวัยวะของ ร่างกาย อาการเคลื่อนไหว การย่อยอาหาร การหายใจ ทางเดินของโลหิต ฯลฯ ความรู้ สุข วิทยา เบื้องต้นสำหรับบุคคล และครอบครัว เช่นการรักษาความสะอาด ของร่างกาย การบำรุงรักษาส่วนต่างๆของ ร่างกาย เช่น ปาก ฟัน ผอมและผิวหนัง เป็นต้น การรักษาความสะอาดในการปรุง อาหาร น้ำดื่มที่บริสุทธิ์ อันตรายที่เกิดจาก เชื้อโรคอันติดจากแมลงวันเกาะในอาหาร ฯลฯ พยาธิ ไข้มาเลเรีย และยุง. การรักษาบ้านเรือนให้สะอาด การชำระ ของโสโครกในบ้านเรือน ส้วม และห้อง น้ำ การพักผ่อนร่างกาย โทษแห่งการนอน ดึก การเสพยาติดให้โทษ.

วิชา	ชั้น	รายการที่ต้องสอน
	ประถมปีที่ ๓	ให้ความรู้ในเรื่องหลักแหล่งที่หาได้ และค่าของโภคทรัพย์ในเชิงค้าขาย เช่น แร่ธาตุ, สัตว์นิกรและพืชพรรณ, การอุตสาหกรรมและหัตถกรรม, การเหมืองแร่ การจับสัตว์น้ำ การตัดฟันและเลื่อยไม้ เช่น ไม้ซุง เป็นต้น เพื่อประโยชน์ในทางสินค้า.
	มัธยมปีที่ ๑	ให้ความรู้เรื่องวัตถุต่างๆ ที่ใช้ทำเป็นสินค้าตลอดจนที่กำเนิดของวัตถุนั้นๆ และเกิดขึ้นหรือทำขึ้นอย่างไร เช่น กาแฟ โคโค พันธ์ุ้เจ้า พันธ์ุ้ไม้ เยื่อไม้ต่างๆ ที่ใช้ทำเชือกและป่าน, อินเดียนับเบอร์ โลหธาตุ และแร่ที่ใช้เป็นเครื่องประดับ และเครื่องภาชนะใช้สอย หินที่ใช้ในการก่อสร้าง เกลือ และน้ำมันเปโตรเลียม.
	มัธยมปีที่ ๒	เช่นเดียวกับชั้นมัธยมปีที่ ๑ แต่ละเอียดขึ้น เช่น สอนให้รู้อย่างพิสดารในเรื่องประโยชน์ของสิ่งต่อไปนี้ในทางค้าขาย. ถ่านหิน เหล็ก ธาตุเงิน ทองและทองแดง ดีบุก สังกะสี แพลตินัม

วิชา	ชั้น	รายการที่ต้องสอน
		เปโตรเลียม เพ็ชร พลอย การทำเหมืองดีบุก ในสยาม, ยาเสพติดที่เป็นสินค้าในสยาม, การจับและบำรุงสัตว์น้ำ.
๘. การบัญชี	ประถมปีที่ ๓ มัธยมปีที่ ๑ มัธยมปีที่ ๒	สอนวิชานี้คู่. วิธีทำบัญชีกำไรและขาดทุน และในงบดุลย์ บัญชีตัวส่งจ่าย บัญชีหุ้นส่วน. บัญชี ตัว แลกเงิน บัญชี สำรอง ต่าง ๆ บัญชี นายหน้า.
๘. การค้าขาย	ประถมปีที่ ๑ ประถมปีที่ ๒	ให้ทราบวิธีการค้าขายอย่างสามัญ และ ศัพท์ที่ใช้ในการนั้น ๆ เช่น ความมุ่งหมาย แห่งพาณิชย์ การซื้อและขาย การ โฆษณา สมุดรายการสินค้า และราคาขาย การต่อและตกลงราคาของ การทำสัญญา การขายเชื่อ การบรรจุสินค้า การรับและส่ง สินค้า วิธีการกำหนดราคาของ วิธีใช้เงิน. เช่นเดียวกับชั้นประถมปีที่ ๑ แต่มีเรียน เพิ่มเติม คือ การขายส่ง การขายปลีก การซื้อ การจัดหาสินค้าตามลักษณะความ ต้องการแห่งท้องตลาด ตัวสัญญาใช้เงิน

วิชา	ชั้น	รายการ ที่ต้องสอน
	ประถมปีที่ ๓	การซื้อขายโดยวิธีใช้ผู้แทน หักส่วนขายเลหหลัง ราคาขึ้นลงในตลาด. เช่นเดียวกับประถมปีที่ ๒ แต่ยากขึ้น กับมีเรียนเพิ่มเติม คือ หน้าที่เสมียนชั้นต่ำ แบบ ส่งสินค้าเพื่อเลือก การไปรษณีย์ ตัวสินค้า การภาษี การประกันสินค้าทางทะเล การตรวจสอบสินค้าเสียหาย วิธีปฏิบัติเมื่อไม่ได้รับสินค้าครบ การธนาคาร (การฝากประจำและรายวัน บัญชีฝากเงิน ใบส่งจ่ายชนิดต่างๆ) บัญชีไปรษณีย์ยาก บัญชี เงิน สดย่อย อักษรย่อของ ศัพท์ พจนานุกรม.
	มัธยมปีที่ ๑	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวแก่งกิจธุระค้าขาย ทางรถไฟ เรือไฟ และโทรเลข การธนาคาร เช่น การส่งโทรเลข ประมวลโทรเลข อัตราโทรเลข โทรเลขช้า สายเคเบิลไฟฟ้า ที่ติดต่อกับกรุงเทพฯ ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน เอกสารต่างๆ ฯลฯ
	มัธยมปีที่ ๒	การค้าขายระหว่างสยามกับต่างประเทศ ตลาดเงิน การส่งเงินทางโทรเลข และ

วิชา	ชั้น	รายการที่ต้องสอน
		ทางธรรมดา การประกันทางทะเล ไฟ และชีวิต สินค้าเข้าและออก ตัวแลกเปลี่ยนต่างประเทศ ตัวเงินธนาคาร และความหมายแห่งศัพท์พณิชยการต่างๆ.
๑๐ กฎหมายพาณิชย์	ประถมปีที่ ๓ มัธยมศึกษาปีที่ ๑ มัธยมศึกษาปีที่ ๒	ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ บรรพ ๑-๒ ลักษณะหุ้นส่วน และบริษัท. ลักษณะล้มละลาย
๑๑. ชวเลข	มัธยมศึกษาปีที่ ๑-๒	เรียน วิธี ชวเลขของ เกรกก (Gregg System) ให้มีความชำนาญพอใช้การได้.
๑๒. วาดเขียน	ประถมปีที่ ๑ ประถมปีที่ ๒	เช่นเดียวกับ หลักสูตร สามัญศึกษา ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๔ เช่นเดียวกับ หลักสูตร สามัญศึกษา ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๕
๑๓. การพิมพ์ ตัด	มัธยมศึกษาปีที่ ๑-๒	เรียนการพิมพ์ตัดให้มีความชำนาญพอใช้การได้ (นอกเวลาเรียน)

